

SIGNE-VALSEN

Ole R. Langli og Signe Bjørnhus.

Signe Bjørnhus Ryan (1875-1961), som har sitt navn knyttet til valsen, var født og oppvokst på Steinkjer. Etter lærerskolen på Levanger, ble hun ved århundreskiftet lærerinne i Henning, og litt senere gift med spillemannen og komponisten Ole Raffelsen Langli fra Nedre Langli i Henning.

Disse to utgjorde et ideelt musikerpar. Begge var notekyndige, begge spilte instrumenter og begge hadde evnen til å komponere.

Ekteskapet og samarbeidet kom til å vare bare et par års tid, for Ole falt så stygt under et hopprenn at han døde av skadene bare 26 år gammel i 1907.

De var barnløse, men deres musikk lever.

Signe-valsens er den mest kjente av deres komposisjoner.

Den er datert - oktober 1905.

Signe ble i 1908 gift med min farfar, Lorents Ryan, som var Oles tremenning. Hun dyrket sangen og musikken hele sitt liv, og var en inspirasjonskilde for sine barn og barnebarn og spillemenn fra distriktet, bl.a. mesterspillemannen Hilmar Alexandersen.

Signe-valsens er direkte avskrift av håndskrevne noter for fiolin, der tittelen "Signe-valsens" er skrevet med Signes egen håndskrift.

Halden 1990

Leif J. Ryan

(sønnesønn)

Signe - valsen

Ole R. Langli,
Henning, oktober 1905

Moderato

Fiolin

Piano

First system of the musical score. It includes a violin part and a piano part. The violin part starts with a 'V' marking above the first measure. The piano part includes a 'p' dynamic marking and a 'Dm' chord marking above the first measure. The system consists of four measures in 3/4 time, with a key signature of one flat (B-flat).

Second system of the musical score, featuring piano parts. The system consists of four measures in 3/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). Chord markings 'B', 'F', and 'Gm' are present above the piano part.

Third system of the musical score, featuring piano parts. The system consists of four measures in 3/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). Chord markings 'A7', 'Dm', and 'Cm' are present above the piano part. A 'f' dynamic marking is also present.

1.

2.

*

A7

Dm

*

* Melodien i fiolinstemmen

* Melodien i fiolinstemmen

First system of a musical score in 3/4 time, key of B-flat major. It consists of three staves: two treble clefs and one bass clef. The top two staves contain a melody with a star symbol (*) above the first measure. The bottom staff contains a bass line. Chord symbols A7 and Dm are placed above the second and third measures of the top staff, respectively.

* Melodien i fiolinstemmen

Second system of the musical score, continuing the melody and bass line. It features two treble clefs and one bass clef. Chord symbols B and F are placed above the second and third measures of the top staff, respectively.

Third system of the musical score, featuring a first and second ending. It consists of two treble clefs and one bass clef. The first ending is marked with '1.' and the second ending with '2.'. Chord symbols C7 and F are placed above the first and second measures of the first ending, respectively.

System 1: Treble, Middle, and Bass staves. Treble and Middle staves have a 3/4 time signature. A double bar line is present. Chord 'Dm' is written above the middle staff. Dynamics 'p' are written below the middle and bass staves.

System 2: Treble, Middle, and Bass staves. Treble and Middle staves have a 3/4 time signature. Chords 'A7' and 'Dm' are written above the middle staff. Dynamics 'p' are written below the bass staff.

System 3: Treble, Middle, and Bass staves. Treble and Middle staves have a 3/4 time signature. Chords 'C7' and 'F' are written above the middle staff.

System 1: Treble clef, 3/4 time signature. Chords: Gm, F, C7, F. First ending bracket labeled '1.'.

System 2: Treble clef, 3/4 time signature. Chords: F, B. Second ending bracket labeled '2.'.

System 3: Treble clef, 3/4 time signature. Chords: F7, B, F7.

Historien om Signe-valsens.

Signevalsen-komponert i 1905 av Ole Raffelsen Langlie og hans kone Signe Bjørnhus fra Henning ved Steinkjer, er et familieklenodium.

Valsen er flittig blitt brukt i ulike sammenhenger gjennom det 20. århundre.

Originalen er utskrevet for fiolin, med besifring for piano eller gitar. Senere er den blitt arrangert for orkester, og spilt bl.a. av Kringkastingsorkestret. I 1996 er Signe valsen arrangert av musiker Henning Sommerro og spelemannslaget Dalakopa og utgitt som Kyrie på CD-en "Vindens Hjul". Dermed vil valsen leve videre inn i neste århundre.

Noen historiske betraktninger:

Først på 1800-tallet, vokste det opp to brødre på gården Vestre Ryan i Henning.

Det var Anfinn og Lorentz Johannessen Ryan. De ble stamfedre til to musikergrener som har satt merke etter seg også i dette århundre.

En vet ikke om Anfinn dyrket musikken, men **Lorentz**, også kalt "Gammel-Lorentz", var organist, felespiiler og komponist. Han bygde også det første orgelet i Henning kirke og han var omgangsskolelærer i bygda. Slekta hans er ennå på Ryangårdene og i Ry-grenda i Henning.

Anfinn var odelsgutt på Ryan, men han kom i 1817 som gårdsbestyrer til Nedre Langli. I 1822 fikk han kjøpt gården, og kalte seg deretter Anfinn Langlie.

Han hadde mange barn, og tre av hans sønner skulle utmerke seg som musikere: Johannes -Raffel og Andreas - det var de velkjente "Langligutan" som spilte og komponerte gammelslåtter i mange år ved midten av århundret i Innherad.

Raffel var mest kjent som en utmerket andrefiolinist. Folk kom langvegs fra for å høre han spille andrestemmen, for han brukte aldri samme stemme to ganger på samme slåtten, men laga ny for hver gang, sies det.

Raffels sønn var **Ole Raffelsen Langlie** født 1881.

Det fortelles at da Ole var smågutt, var faren en tur i Amerika, og da han kom tilbake, hadde Ole på egen hånd begynt å spille på fiolinen hans, men han spilte på "links": han holdt fiolinen i høyre hånd. Faren hadde et svare strev med å få flytta fiolinen over til rette handa, men Ole greide det - og han ble en meget dyktig spiliemann. Han deltok også på landskappleik, men nådde ikke opp, -og noe av grunnen sies å være at han spilte slåtter i B-tonearter - noe som var heller ukjent for dommerne dengang.

Men det er som komponist Ole Langlie vil bli husket.

Slåttene hans er typiske "Ole Langlie-slåtter" - rolige i rytmen og faste i formen, ofte med et vemodig preg. Han bruker mye d-moll og F-dur.

Ole ble gift med lærerinna i Henning, **Signe Bjørnhus**, og de bodde på Skarpnes skole i Henning.

Her fikk Ole den inspirasjon han trengte. Signe var svært musikalsk. Hun spilte mange instrumenter, og hadde en utmerket sangstemme. Hun likte best fiolin, piano og gitar, og hun hadde også evnen til å komponere. De fleste av slåttene etter Ole ble komponert her på Skarpnes skole, også Signe valsen.

Ole var også skiloper, og dessverre falt han så stygt under et hopprenn og slo nyrene slik at han ble syk og døde kort etter, i 1907 bare 26 år gammel. Signe og Ole hadde ingen barn.

Signe ble allerede i 1908 gift med odelsgutten i Ryan, Lorentz, som var Oles tremenning og sønnesønn av forannevnte "Gammel-Lorentz", og de fikk mange barn, barnebarn og oldebarn som dyrker musikken og holder tradisjonen ved like.

Selv gikk jeg i mange år hos farmor, Signe, og lærte å spille fiolin. Av og til kom vi inn på tiden hun var gift med Ole, men det var tydelig at hun helst ville ha den for seg selv - hun hadde nok aldri kunnet forsonne seg med at Ole hadde blitt revet bort på en slik brutal måte. Jeg kan heller aldri huske at hun spilte en "Ole Langli-slått"

Litt fremkom imidlertid om deres musikalske samarbeid: Av og til syntes hun at Oles komposisjoner ble noe dystre, og hun laget av og til forslag til en avslutning av slåttene i den lysere B-dur. Slik også med Signevalsen. Ole hadde opprinnelig tenkt å kalle valsen "Lengselsvals", men da det ferdige produkt forelå, ble navnet Signevalsen.

Noen år for hun døde 1961, trallet hun to egne komposisjoner hun ville jeg skulle skrive ned.

Den ene, inspirert av livet på Steinkjer i 1880-årene, en vals hun ga navnet "Hallo Steinkjer" - og den andre - en sart og sørgmodig vals hun ga navnet Lengselsvals! Den hadde hun båret på i mange år, - og jeg tror hun hadde laget den valsen like etter komponisten, spiliemannen og ektemannen Ole R. Langlies uventede bortgang.